

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art coli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 317 Șc. 1910.

Edict.

Prin aceasta se anunță, că decretul de înțărare, estradat de către Consistorul gr. or. român din Oradia-mare la 17/30 septembrie 1901. Nr. 1549/205. șc. pe seama învățătorului Ilie Indrieș pentru stațiunea învățătorească din Margine și perdut de respectivul învățător, — prin prezentul edict se nimicește, respective se declară de nevalabil.

Oradea-mare 16 februarie (1 Martie) 1910
din ședința senatului școlar.

Vasiile Mangra m., p.,
vicar episcopesc.

Nr. 89 Șc. 1910.

Edict.

Prin aceasta se anunță, cumcă decretul de întărare, extradat de către Consistorul gr.-ort. român din Oradea-mare la 11/23 August 1893, Nr. 871/132 șc., pe seama învățătorului Vasile Strauț, pentru stațiunea învățătorească din Oșand, și pierdut de respectivul învățător, prin prezentul edict se nimicește, respective se declară de nevalabil.

Oradea-mare, din ședința Consistorială, ținută la 29 Ianuarie (11 Februarie) 1910.

Vasile Mangra m. p.,
vicar episcopesc.

Doleanțele.

Când a intrat în institutul pedagogic era un băiat modest, tatăl său sărac să ruga cu umilință, iar preotul care l-a adus pretindea cu insistență să fie modestul său protejiat, primit gratis în alumneu. Băiatul într-adevăr era și bun și cuvântul trup s'a făcut; Modest primit gratis în alumneu și în preparandie. Și s'a ales din el bun student, bun și modest. Patru ani de zile a mâncat pânea alumneului și pe pânea aceasta a crescut mare, când a părăsit institutul era un june frumos și cu diploma în buzunar. Va fi bun dascăl, zicea cu

satisfacție directorul, când la dimis în iulie, și bun dascăl s'a și făcut.

A și ajuns imediat într-o stațiune bună de pe câmpia Bănățului, va să zică din partea societății i s'au dat toate, câte i să puteau da, și creștere și titlu de existență și pâne și teren de activitate, fără amărăciune, de-a gata și nimeni nu i-a cerut altceva decât să fie dascăl bun și cu credință către cei ce l-au crescut și i-au dat poziția de astăzi. Logic ar fi ca vieța să suridă acestui om.

Primul lui debut este tot modest: Onorate Dle redactor! — ne zice. — Dacă lucrarea mea într'adevăr întrunește cerințele, vă rog binevoii a mi-o publica în valorosul Dvoastră ziar. Cu deosebit respect. Modestul trimisese anumie o intiminare calduroasă la articolul unui profesor relativ la aranjarea cursurilor de vară 'va să zică tot omul silitor care vrea să învețe. Cetim.

»Există o specie de oameni care de veacuri a fost menită să-și caute prinosul recunoștinții, fără ca să-l afle. Pribeagul prin văi și dealuri, îmboldit pururea de un îndemn uman, dascălul ambulant prin împrejurări nefaste își urmează opera mântuirii... el își desnoadă cu o abnegație de apostol meseri-ai ingrată de dascăl al poporului... aceasta ființa vecinic obidită și totuși mărturisirea suferințelor lui își perde ecoul său în lacuna deșartă a desnădejdlor. Existența-i oropsită ce abia tânjește sub sarcina martirajului vieții sale cernite îi inspiră temere, i'ar grijile zilei de mâne, ce vecinic îl preocupă îi chinuște ființa<<.

Nu mai continuăm. Ei dar de unde și-a luat acest om, atât de mult favorizat de soarte, tonul durerilor, *Weltschmerzul* acesta al unui dascăl desnădăjduit?

Din carte n'a putut ceti de suferințe seculare pentrucă dascălimea noastră nu e tocmai așa veche și de a trăit în timpuri vitrige dar nici cvalificația ei de odinioară nu avea titluri de boerie; iar rapoartele vieții de astăzi arată tocmai o constantă preocupare de îmbunătățirea sortii învățătorului, din propria esperiență încă n'a putut ajunge la aceste dureri, căci dascălia lui a fost onorată cu prisosință; — a găsit dar toate doleanțele aceste în viață,

în mediul în care a ajuns ca pe o fantomă care urmărește pe tinerii învățători și le îmbolnăvește sufletele, și produce dizarmonie în însuflețirea cu care ies din institutele pedagogice. Acest spirit patologic descurajează, jignește puterea de viață, face pe tânărul învățător să-și urască cariera și să invinuiască lumea cu răutatea pe care nu o are, pentru că tot ce a avut lumea românească a jertfit pentru școală și învățătorul ei. Nu vom fi putut crea învățătorului român starea învățătorului englez, pentru că nu este poporul românesc în starea materială a poporului englez. Dacă însă școala îl va ridică la aceea treaptă culturală la care stă poporul englez, sigur că ar ajunge și învățătorul românesc în starea învățătorului englez.

De unde dar aceste dureri? Au fost sămănate de mâni profane cu scopul de a produce nemulțumiri între învățătorime și a o aduce în conflict cu biserica ca și susținătoarea școlii confesionale. S'au făcut unii chiar mari pe tema aceasta, Dumnezeu să-i ierte.

Acum este timpul să ne desmetecim de sub presiunea acestei fantome. Nimeni nu este dușmanul învățătorului, nimeni nu-l prigonește dintr-o dată să dă pentru școală și aici e datoria învățătorimeii de a recunoaște aceea ce să face pentru ea și a ușura pe cei ce lucrează pentru școală prin îndoit zel și progres, ca nimărui să nu-i pară rău de jertfa ce o aduce pentru școală.

Rupt ales: poziția învățătorului de astăzi este stabilită și oferă mulțumire. Încete dar crâmpenele doleanțelor și înlocuiesc-se cu mulțumirea indispensabilă la o muncă rodnică.

Atmosfera doleanțelor trebuie curățită și înlocuită cu vigoarea productivă. Virtus vim vicit.

Dizertațiune.

În conferința pastorală catihetică tractuală, ținută în B.-Comloș

Onorată Conferință!

Venerabilul Conzistor diecezan inactivând prin cerculariul de sub Nr. 3135/1908 conferințele preoțești a dispus, că în aceste conferințe să dezbaterem între altele și chestiuni, cari privesc studiul religiunii în școala poporală; iar prea onor. domn protopresbiter tractual prin cerculariul său de sub Nr. 586 Sc—1908 m'a designat să concurg la conferința de astăzi cu dizertație teoretică, ori cu lecțiune practică.

De astădată mi-am ales o dizertație teoretică, recte: voiesc să-mi espun observările asupra actualului plan de învățământ și asupra manualelor biblice. Rog să fiu ascultat!

Zidariul, nainte de ce se apacă să zidească ceva, face planul, iar prin însuș actul de zidire caută să realizeze, ezechute planul (: scopul propus :) Astfel cred, că și noi preoții-catiheți, nainte de ce am intra în desbaterea chestiunilor interne, trebuie să fim deplin

orientați asupra cadrului general, în care trebuie să ne mișcăm. În primul loc să fim în clar, că ce avem să propunem și în locul al doilea: cum avem să propunem.

Mie mi se pare că actualul plan de învățământ cu împărțirea de acum a materialului, precum și manualele biblice, așa cum sunt compuse, nu ne duc la scopul dorit. Elevii școalelor noastre populare, în mare parte părăsesc școala, fără să fie în clar cu învățăturile de credință și de morală ale bisericii lor și mai târziu în vreme de ispită ușor să lapadă de biserica străbună.

Trei observări am asupra planului de învățământ:

I. Nu aflu de corect, că în clasa primă aproape nimic nu se propune din materialul biblic.

II. Nu aflu de corect, că test. vechiu să pretinde în aceiași estenziune, ca cel nou.

III. Nu e corect, că catechizmul e prescris numai în clasa 6-a.

Ad I. Planul de învățământ eliminiază aproape cu desăvârșire din clasa I. materialul biblic, înlocuindu-l cu povești și fabule, ceace nu aprob, pentru că poveștile aceste se pot propune, ca ezerciții de vorbire, iar de altă parte ele nu impun și prin urmare nu e corect, că introducerea în studiul serios al religiunii să o facem cu fabule și povești și în fine timpul e atât de scurt, încât nu putem un an întreg să jertfim materialul biblic pentru istorioare inventate, când materialul biblic atât e de ușor încât putem alege părți corespunzătoare și pentru pruncii începători. Totul depinde dela alegerea și modul de predare al materialului.

Ad II. Ori cât de instructive sunt istorioarele din test. vechiu, e constatat, că ocupându-ne intenziv cu ele, neglijăm test. nou, care trebuie să fie centrul, sufletul instrucțiunii și educațiunii religioase-morale în școala-poporală. Eu cred, că din test. vechiu e suficient, dacă propunem numai părțile absolut necesare pentru a dovedi legătura și unitatea ambelor testamente, de exemplu: facerea lumii, a omului, a îngerilor, păcatul strămoșesc, potopul, turnul Babilonului, apoi despre patriarhi pe scurt într'o singură lecțiune, despre Moisi în legătură cu cele zece porunci, despre David în legătură cu psalmii, ce să cetesc în sfânta biserică, despre Solomon în legătură cu proverbele și pildele lui, și în fine despre proroci în genere și în special despre prorocul Ilie, fiindcă și biserica îl sârbează. Propunerea test. vechiu după împărțirea perioadelor istoriei vechi jidovești să poate lăsa pentru școalele superioare. Sa putut admite aceasta în școala veche poporală, unde religiunea a fost studiul principal și școala a fost o instituțiune pusă în serviciul și sub scutul bisericii; astăzi însă, când școala a devenit o instituțiune de stat, sub controlul acestuia și îngreunată cu atâta material, încât pentru studiul religiunii nu ne mai rămâne timp suficient suntem constrânși a reduce test. vechiu, ca să nu neglijăm test. nou, adevăratul izvor al credinței și al moralei noastre creștinești.

De altcum praxa bisericeii noastre încă prescrie cetirea părților din test. vechiu la serviciile pregătitoare, adecă la vecernie și utrenie, iar la sfânta liturgie, actul cel mai însemnat al serviciului divin se cetește apostolul și evangh. lia, părți din test. nou. Prin urmare și noi să propunem test. vechiu numai ca introducere și pregătire.

În măsura, în care am reduce unele părți din test. vechi, să ne ocupăm mai intențiv cu învățăturile, pildele, parabolele, asemănările și minunile lui Isus, cu esplicarea evangheliilor și a singuraticelor sărbători și cu momentele mai însemnate ale cultului divin, ca elevii să aibă înaintea ochilor lor sufletești icoana clară și completă a M. Hristos, care este idealul credinței și vieții noastre morale.

Ad III. Ce privește catehizmul, acesta nu se poate propune cu succes într'o singură clasă, precum scrie planul nostru de învățământ. E mai bine dacă de fel nu propunem catehizmul, decât elevul să parăsească școala cu capul plin de idei confuze. Ideile și conceptele obscure în ale credinței și moralei sunt cu mult mai periculoase pentru biserica noastră, decât totala neștiință. E drept, că catehizmul nu e alta, decât sistemizarea învățăturilor biblice, dar aceste învățături fără reasumare și sistemizare sunt în tocmăi ca și casa fără acoperiș, în care ploaia și bate vântul

Împărțirea catehizmului în mai multe clase o pretinde și împrejurarea, că 80 % dintre elevi nu ajung până în clasa 6-a.

În clasa III-a am putea propune speranța creștinească esplicând rugăciunea Domnească, în clasa IV-a cele zece porunci și fericirile evanghelice iar în clasa V-a simbolul credinței și tainele, totdeauna însă pe baza și cu provocare la materialul biblic. În clasa VI-a am putea face o repetiție generală a materialului biblic și a catehizmului.

Acum să revin asupra manualelor biblice. O mare scădere au manualele aceste, că pun mare pond pe tractarea cronologică a materialului biblic și se ocupă intențiv cu momentele istorice în loc să se ocupe mai pe larg cu învățăturile lui Isus. E drept, că din fiecare moment istoric se estrag învățături morale, eu însă cred, că am putea produce cu mult mai mare rezultat, dacă învățăturile lui Isus — alegându-le și sistemizându-le le-am prezentă elevilor în textul sfintei scripturi, cum face spre exemplu părintele Voniga în manualul său: „Istorie biblice“ pe pagina 89—90, apoi învățăturile lui Isus în pilde și asemănări. Învățăturile lui Isus despre datorințele omului față de Dzeu, față de aproapele, și față de sine însuși, apoi învățăturile lui Isus despre credința și faptele morale prezentate în textul sfintei scripturi aceste sunt părțile de capetenie ale materialului biblic, cu care trebuie îndeosebi să ne ocupăm, pentru că ce folos, dacă elevul va cunoaște materialul biblic după perioadele istorice, dar nu e în clar cu învățăturile, cari formează izvorul și baza credinței și moralei noastre creștinești. Trebuie să ne întorcem la praxa bisericeii, care prescrie în biserică

pentru edificarea credincioșilor cetirea părților alese din sfânta scriptură. Procedura aceasta trebuie să o urmăm și în școală lăsând pre Isus, și pre apostoli, ca înșiși să vorbească naintea elevilor despre credința și morală. Noi nu avem decât să esplicăm, și sistemizăm învățăturile aceste cu privire la vieța de toate zilele.

Să ezaminăm dea rândul manualele biblice, și vedem, că spre exemplu din 60 foi, abia pe 10—12 foi să ocupă cu speciile învățături ale lui Isus, celelalte părți sunt cuprinse cu momente istorice înșirate în ordine cronologică. Repet și accentuez, că în școala poporală nu avem să propunem istoria biblică, ci istoria M. Hristos și a învățăturilor lui, căreia trebuie să-i premeargă, ca pregătire și introducere — momentele cele mai însemnate din test. vechiu spre a arată unitatea și legătura ambelor testamente, iar din părțile istorice ale test. nou să alegem numai datele, cari sunt absolut de lipsă pentru a prezentă icoana completă a M. Hristos și a scoate la lumină vieța și învățăturile de credință și de morală ale Mântuitorului, cu alte cuvinte să ne ocupăm cât numai să poate de intențiv cu activitatea publică a Mântuitorului Hristos.

Eu cred, că dacă planul ar prescrie materialul biblic în direcțiunea sus arătată și dacă și manualele s'ar compune în acest senz, atunci am putea produce cu mult mai mari rezultate reale prin propunerea studiului religiunii, decât astăzi.

Nagykomlos (B.-Comloș) la 30 septembrie 1908.

Mihai Păcățian,
paroh-catihet.

Pe urmele lui Hristos.

Sub acest titlu a apărut o carte din pana celui mai modern scriitor rusesc, preotului Grigorie S. Petrow. Meritul traducerii în românește a acestei scrieri, îi revine Părintelui Nicodim Munteanu, vicar la sf. Mitropolie a Moldovei, care a făcut un serviciu neprețuit publicului românesc, prezentându-i o scriere de o valoare încontestabilă, a unui scriitor celebru, rusesc, cunoscut chiar și în țările cele mai extreme ale orientului.

Grigorie S. Petrow, autorul acestei scrieri, este un simplu preot ortodox, al unei biserici din Petersburg. Dar e înzăstrat cu cunoștinți largi, e un adânc cugețator și un propovăduitor distins al învățăturilor evanghelice. Ca orator și ca scriitor bisericesc este o celebritate europeană, încât cei cari l-au auzit vorbind sau i-au cetit lucrările literare l-au numit cu tot dreptul: „Evanghelistul rusesc.“

Una dintre scrierile sale, cari îl îndreptățesc ne'ndoios la acest titlu, este și lucrarea sa literară; „Pe urmele lui Hristos.“ Apariția acestei cărți este tocmăi binevenită, într'un timp, când societatea omească se pare, că nu-și mai înțelege baza ei fundamentală, când iubirea plantată de Mântuitorul Hristos, astăzi e numai o frază teoretică, un chimval răsunător. Mântuitorul zicea, „să iubești și pe dușmanul tău; iar pe apoapele ca pe tine însuși.“ Durere, cea dintâiu nu se practică, iar cea de adoua e legată de împrejurări. Iar când cazuistica a prins teren și în

societatea creștinilor, atunci creștinii nu mai sunt creștini, ei s'au abătut dela învățătura Domnului, — numai umbla pe urmele lui Hristos.

Aceasta realitate tristă, o desvoaltă autorul în cartea sa, într'un limbaj viu, plin de icoane și cu o admirabilă putere convingătoare. Dar nu se mărginește la atâtea. El arată și mijlocele eficace pentru sanarea acestor rele. Nu învinuiește omenimea. — căci zice el, — nu sunt oameni devină, dacă sunt răi, vișioși, cu inimile impetrite față de orice este bine, frumos și adevărat; nu, ei vina o poartă cei chemați, cari nu cultivă în inimile lor iubirea creștinească. nu-i luminează și nu-i fac accesibili pentru a primi învățătura cea sănătoasă propagată de Mântuitorul Hristos. „Căci doară stâncile sunt destul de vârtoase și totuși oamenii cu instrumentele lor fac prin trănsele drumuri comunicatoare. Oare numai inimile omeniești să fie atât de vârtoase? Numai inimile să nu poată comunica între sine? Numai ele să nu poată fi capabile de iubire și căldură, când încă și lemnele prin atingere și frecare produc căldură și aruncă scântei. „?! Deci: „dacă iubirea este talismanul creștinismului,— Mântuitorul lumii, cât a fost în lume iubire a predicat, și tot pentru iubirea sa față de noi a suferit și moartea, noi ca adevărați creștini trebuie să cultivăm această moștenire și să umblăm pe urmele lui Hristos“

Cam aceste idei le desvoltă în predica sa preotul Maczel, eroul plâsmuit al acestei scrieri, care este totodată și motorul acțiunilor din cartea părintelui Petrow. Abia își terminase însă preotul Maczel frumoasa sa predică, în care îndeamnă poporul să urmeze lui Hristos și pe când chiar voia să se pogoară depe amvon, înfundul bisericii să auzi un glas. Eră glasul unui muncitor, care se apropiă de preot și i zise: „Rog să fiu ertat. Nu sunt nici beat nici nebul, sunt un simplu lucrător, un muncitor fără lucru. Am venit la biserică să mă rog, că zilele-mi sunt numărâte. Auzii frumoasa predică, ce roștiși Sf. Ta, dar n'am înțeles, ce înșamnă cuvintele cu cari ai încheat-o: „să mergem după Hristos, să pășim pe urmele lui.“?!

Preotul la întrebarea creștinului rămase ca încrămenit, nu știă ce se zică; iar muncitorul, cașicum n'ar fi observat deloc turburarea, ce introdusese în adunarea creștinilor, continuă să vorbească. Istorisi, cum neaflând el lucru fu silit se emigreze în America. Cum, și acolo capitaliștii formând companii au strivit cu desăvârșire întreprinderile particularilor. Așa necăpătând lucru, fu avizat la moarte prin foame. Familia i-se și îmbolnăvește, apoi încurând pier. El e silit să se re'ntoarcă în țară. „Și iată, — zise el — nici aici nu capăt nimic de lucru, pretutindenea sunt răspins, neluat în samă. Sunt foarte disperat, dar nu mă jăluesc, nu cărtesc. Acum auzii minuata predică despre „urmarea lui Hristos,“ dar nu știu, cum înțelegeți această urmare după Hristos?! Mântuitorul, știu, că e hrănit pe cei flămânzi. Cum se poate aici la voi, unde hambarele stau să se prăbușească sub greutatea grâului, unde piețele sunt pline de carne, legume și fructe, să moră de foame frații voștri? Cum stăm dar' cu urmarea după Hristos? Un biet muncitor sărac, care nu-și poate plăti chiria, e dat afară din casă, fără cruțare. Oare aproba-ar Hristos una ca aceasta? „Zise, dar nu termină bine; și bietul muncitor istovit de foame căzū grămadă leșinat; fu dus la casa preotului, unde nu peste mult și-a dat sufletul.

Preotul și poporul, în urma acestui tablou înduioșător, se depărtează dela biserică spre casă, fără să rostească cineva vre-un cuvânt. Fiecare se munează cu gândul, ce a făcut Hristos cât a viețuit între oameni,

cum ar putea urmă lui Hristos și oare cum ar putea fi spre folos acestor frați mai mici, atâtor oamen năcăjiți; cum ar putea să-i mângăe în numele lui Hristos.

Cu aceste idei se frământau parohienii din Raimond, unde păstoria preotul Henri Maczel. Dar indeosebi pentru preotul Maczel. cele întâmplăte au avut o influință hotăritoare. El și de altfel eră un păstor, care și cunoștea chiemarea. Știă, că misiunea externă a preotului se grupează în jurul amvonului. Nu săvârșia nici un serviciu fără predică, la care se pregătea cu toată conștiințiozitatea. Acum înțelegea însă, că n'a făcut deajuns. Se hotărî deci, să aplice morală predicilor sale și prin fapte..

„Creștinismul — zicea el într'o predică, păstorilor săi, — nu trebuie să fie numai în vorbe, ci mai cu samă în fapte, în vețuire după învățătura lui Hristos.“ În scopul acesta, odată după săvârșirea serviciului divin, invită el poporul la o constătuire asupra modalității, cum ar putea deveni adevărați creștini, cum ar putea ei viețui întru toate, în conformitate cu învățătura Domnului. Dar știind, că Hristos a fost exemplu de viață pentru creștinii cei dintăiu, așa, hotărî și ei să umble pe urmele lui Hristos. Înființară deci un cerc care purtă titlul „Pe urmele lui Hristos.“ Primul care s'a înscris în acest cerc a fost preotul Maczel căruia printre alții i-a urmat redactorul unui ziar vestit, directorul căilor ferate, câțiva mari comersanți, medici, literați, advocați, dame ș. a Membrii acestui cerc au luat asupra lor, în mod cinstit și serios hotărîrea, să nu facă nimic, fără să-și pună mai întâiu întrebarea: „ce ar face Hristos în cazul dat? Cum ar proceda el în locul meu? Binecuvânta-va El oare fapta mea? Procedez eu oare după voia Lui? Acest cerc își începe apoi activitatea. Membrii hotărîți a urmă lui Hristos merg, caută pretutindenea, unde aud că se află cineva în nenorocire, îl mântue; cercetează colibile văduvelor și săracilor, se interesează de soartea lor îi mângăe; formează aziluri pentru copii, societăți de cumpătare; aranjază serate literare, unde neobositul preot predică cuvântul lui D zeu. Încurând societatea stricată din orașul Raimond se transformă într'o societate filantropică bazată pe iubirea adevărat creștinească, propagată odinioară de Mântuitorul Hristos.

Astfel preotul Maczel avu satisfacția să-și vadă nizuințele sale pastorale încununăte cu succes; iar Petrow, autorul acestei scrieri, mângăerea sufletească că a dat lumii o carte folositoare, o adevărată evanghelie vrednică de autorul ei. Deși nu va reformă lumea această carte, totuș cetitorul ei nu va rămânea neinfluițat. Ori de câte ori va trebui să săvârșască ceva, involuntar își va aduce aminte de cartea lui Petrow și ca un memento, va auzi glasul conștiinței șoptindu-i „ce ar face Hristos, acum în locul tău? Binecuvânta-va El fapta ta?“ Ș'apoi vrând-nevrând se va plecă glasului conștiinței sale. Iar când fiecare va ascultă de acest glas misterios, această probă a conștiinței, sunt convins că nu va mai fi rău în lume; lumea nu va mai fi valea plângerilor, ci grădina fericirii pământiești.

Teol. D. Morariu.

Asociațiunea culturală din Arad.

Sedinta a doua.

Prezidează părintele *Roman R. Ciorogariu.*

Se verifică procesul-verbal. În numele comisiei pentru înscrierea de membri raportează d. Dr. *Ștefan C. Pop.* Rezultatul e foarte frumos.

S'a subseris cu totul suma de 2260 de cor.

S'au înseris membri fondatori cu 80 de cor. următorii domni:

Cornel Ursuți, Sepreus, Dr. Alexandru Vaida-Voevod, deputat, Cluj, Dr. Romulus Veliciu, Arad, Dr. N. Șerban de Voila, Făgăraș, Dr. Ilie Precupaș, Arad, Dr. Aurel Crișan, Aradul-nou, Dr. Aurel Vlad, deputat Orăștie, Dr. Justin Petruțiu, Chișineu. Vasile Demian, deputat, Brad, Petru Marșieu, S.-Nicolaul-mic, Cornel Mladin, Curtici, Iuliu Roșiu, Vrani, Dr. Izidor Pop, Lugos, Aurel Cîrlea, Alba-Iulia, Dr. T. Mihali, deputat Des, d-na Eleftera Mihali, Des, Dr. Teodor Botiș, profesor. Arad, Cornel Lazar, protopop Halmagiu, Dr. I. Marșieu, Arad, Ioan Moldovan, contabil Arad, Gheorghe Popovici, casier, Arad, Virgil Antonescu, Arad, Sava Seviciu, Arad, Dr. Atanasiu Bradean, Radna, Petru Ugliș, Bodrogu-vechiu.

Dr. Gh. Popa, referentul comisiei la cenzurare exprimă mulțămăta pentru hotărîrea nobilă a P. S. Sale de a prezida adunarea generală, dând o dovadă vie că P. S. Sa nu pregetă a se pune în fruntea mișcării noastre culturale. Propune să se voteze pentru aceasta P. S. Sale mulțămăta protocolară.

În ce privește rapoartele, nu are decât cuvinte de laudă pentru cei ce sunt în fruntea Asociației. Sunt încă multe lipsuri de împlinit, și se reclamă o activitate întinsă. Asociațiunea are un vast teren de muncă. Dacă nu s'a făcut tot constatăm că s'a făcut ce a stat în marginile puținței. Cauza că nu se pot face lucruri mari este lipsa mijloacelor materiale. Anul trecut s'au înseris mulți, a fost un venit de 5300 cor. dar în anul trecut s'a cheltuit peste trei mii de coroane. Crede că comitetul a cheltuit prea mult, dar a făcut o cu intențiuni bune. Pe viitor să se facă economii la ajutoare. Relevează mișcarea nobilă inițiată de direcțiune pentru combaterea alcoolismului. Un mijloc pentru ajungerea scopurilor Asociațiunii este biblioteca. Cu durere constată din însuși raportul bibliotecarului că biblioteca nu-și atinge scopul. Comisia propune să i se dea indemnizare, să se sporească biblioteca cu cărți din literatură modernă. Cu mare bucurie constată silința comitetului de a crea un cor al Asociațiunii. Laudă inițiativa corului de a face excursiuni în provincie. Roagă comitetul să continue aceste excursii mergând în provincia Aradului. Corul este pretutindeni așteptat cu dragoste. Face propunerea ca rapoartele să se ia în general și în special la cunoștință, și zice să-i exprimăm mulțămăta noastră pentru zelul nobil, desfășurat de direcțiune și îndeosebi de directorul ei d-nul *Vasile Goldiș*. Toate propunerile acestea să primesc.

Alegerea biuroului și direcțiunii.

Se precedează la alegeri. Iată rezultatul:

1. *Biuroul adunării generale.*

Președinte: P. S. Sa domnul Episcop diecezan Ioan I. Papp.

Vicepreședinte: P. Cuvioșia Sa părintele protosinel Roman Ciorogariu și d. Dr. Nicolae Oncu, directorul executiv al „Victoriei“.

Notari: Dr. Emil Monția, avocat în Șiria; Sever Bocu, redactor la „Tribuna“.

1. *Direcțiunea.*

Prim-director Vasile Goldiș, secretar consistorial, Al doilea director: Dr. Ștefan C. Popp, avocat; notar: Vasile Micula, profesor preparandial; casier: Virgil Antonescu, funcționar la „Victoria“; esactor: Ioan Moldovan, funcționar la „Victoria“; econom: Iosif Moldovan, învățător dirigent; bibliotecar: Moise Popovici, arhivar consistorial.

Membrii în direcțiune: Mihai Velici, Sava Raicu, Dr. I. Nemet, Gheorge Purcariu, Dr. Cornel Iancu, Dr. Laurian Luca, Iustin Olariu, Gheorge Iancovici, Nicolae Mihulin, Dr. Iustin Suci, Dr. Gheorghe Ciuhandu, Constantin Don. Fisc: Dr. Iustin Marșieu.

Închiderea ședinții.

P. C. S. părintele protosinghel R. Ciorogariu închide apoi adunarea, rostind o cuvântare de o concepție înaltă. Trebuie să dăm luptei noastre culturale — spune d-sa — o organizație modernă. La popoarele mai culte vedem organizații și de altă natură. Societatea cu atât e mai dezvoltată cu cât e încheată din mai multe organizații speciale. Organizațiile aceste se fac în numele ideilor mari. Înaintașii noștri când au întemeiat Asociația au ridicat poporul nostru în rândul popoarelor culte. Prin înființarea societăților noastre culturale poporul nostru a eșit din stadiul barbariei și s'a manifestat ca un popor care își călăuzește singur și în mod conștient destinele.

Întimpinăm încă multe piedici în munca noastră pentru desăvârșirea organizației noastre culturale, — piedecile acestea însă nu sunt de neînving, —

La început nu înțelegea societatea noastră pe deplin rostul Asociației. Abia în timpul din urmă ne dă dovezi de înțelegere. Suntem încă puțini cei cari ne-am angajat la munca culturală. Trebuie să facem o propagandă însuflețită, ca Asociația să fie expresia numărului mare de forțe ce avem. Propaganda trebuie să se desfășoare la sate în biserică și în școale. Cei cari au luat parte la aceste frumoase serbări să ducă cu ei dragostea de cultură și s'o răspândească pretutindeni.

Între marginile Asociației trebuie să se închiege rând pe rând societățile comerciale și industriale. Avem încă multe de făcut în cadrele Asociației, — trebuie deci să ne unim cu toții, cu trup și suflet, pentru intruparea țințelor ei frumoase.

Omul incult dispăre dinaintea omului cult: aceasta este o lege mai presus de îndoială. Azi nu sabia, nu armele de oțel hotărâsc soarta popoarelor ca și pe-a indivizilor, ci cultura, — arma aceasta irepugnabilă.

„Precum se topește ceara de fața focului“ — așa să se topească ignoranța în fața culturii.

D. director al Asociațiunii, V. Goldiș a dezvoltat în frumosul său discurs de ieri ideea mare ce cuprind cuvintele prin noi înșine. Cum putem să ne înălțăm prin noi înșine, dacă suntem slabi și ignoranți.

Am ajuns ziua frumoasă să vedem pe însuși episcopul nostru în fruntea muncii noastre culturale. Au venit la noi să ne dea sprijin în munca noastră o seamă de bărbați din cei mai aleși ai noștri.

Prin prezența sa episcopul nostru a consacrat măreția ținței pentru a cărei realizare muncim. Au venit la noi să ne dea sprijin o seamă de bărbați din cei mai aleși ai noștri. Deputații prin prezența lor au dat dovadă că toți factorii vieții noastre sunt uniți la nizuințele noastre culturale.

Mulțămăte tuturor cari și-au dat concursul pentru realizarea frumoaselor rezultate ale acestor serbări și declară adunarea generală de închisă.

Cuvintele din urmă ale P. C. Sale sunt acoperite de ovațiile publicului.

Ioan Creangă

conferință cetită de dl I. Montani la adun. gen. a Asociațiunii.

Pretutindeni unde recunoștința urmașilor a aprins o făclie de admirație pentru operele lui Creangă, aniversarea a 20-a a morții lui a fost serbată cu evlavie. Amintește serbările dela Târgul-Neamțului și excursia scriitorilor români sub conducerea dlui Sadoveanu, în „țara fagilor“, în Bucovina, unde s'a făcut la Câmpulung, Suceava și Cernăuț o frumoasă propagandă pentru poveștile lui Creangă. Creangă a fost prietenul cel mai intim al lui Eminescu. Ei sunt dioscirii epocii de renaștere a literelor române. Aniversarea a 20-a a morții lui Eminescu s'a serbat și la noi în Ardeal. Față cu amintirea lui Creangă, societatea noastră își împlinește datoria întâia oară azi, încadrând comemorarea lui în adunarea generală a Asociației aradane. Conferențiarul face apoi o schiță biogratică a lui Creangă. Povestește prietenia lui cu Eminescu. Amândoi erau însofletii de aceleași aspirații naționale. Eminescu, poetul filosof, care asimilase cele mai vaste sisteme de filosofie, a avut pentru „țaranul“ Creangă o simpatie caldă, căci sufletul fiecăruia din ei — ori cât de paradoxală s'ar părea afirmația — sintetisă aceleași calități generale și specifice ale sufletului românesc. Dar până când răsfrânte priu gândirea inobilată de cunoștinți superioare a lui Eminescu, aceste note generale și specific românești apar în culori mai palide și mai nedefinite, — gândirea lui Creangă le resfrânge genuine, curate.

Creangă în cercul literar Junimea. Conferențiarul citează un duios pasaj dintr'un articol recent scris de dl Sadoveanu în Cumpăna. Citează apoi pasajii referitoare din „Amintirile lui Panu“.

Conferențiarul înșiră apoi operele lui Creangă, pe biografii lui, amintind și traducerea d-nei Mite Kremnitz din Rumänische Märchen. Creangă e poate singurul autor al nostru necontestat din nici o parte. Citează și compară cu Creangă pe totii adunătorii de basme, de dinainte și după intrarea lui Creangă la Junimea. Poveștile lui Creangă sunt lipsite de artificialitatea colecțiilor de povești. Creangă a vorbit o singură limbă: dulcea lui limbă moldovenească, care e cea mai bogată în imagini și expresii plastice. Creangă n'a ieșit nici odată de sub cerul de o duioșie nesfârșită al Moldovei. Spuză lui de învățatură din seminarii nu i-a înfrunat calitățile de povestitor dela țară.

Creangă e superior în geniul său tuturor povestitorilor din literaturile streine. Singur poetul danez Andersen se apropie prin bogăția fantasiei, prin plasticitatea tablourilor și umorul său exuberant de I. Creangă. În structura povestilor lui se resimte totuși cultura lui universală ce și-a câștigat-o în lungile sale călătorii.

Plăsmuirile lui Creangă reflectă aceleași note caracteristice ca și poveștile din popor: aproape toate sunt alegorii de idei morale; sunt pline de cugetări înțelepte; eroii sunt stăpâniți de ideea și simțământul dreptății și au credința în triumful binelui.

Conferențiarul relevă apoi bogatul material folcloric din poveștile lui Creangă. Arată însemnătatea lor din punct de vedere limbistic și literar. Citează pasaje din „Harap alb“. Umorul lui Creangă.

Operele lui Creangă se găsesc mai la toate librăriile românești, în ediții ieftine, și conferențiarul — de încheiere — face un apel călduros pentru răspândirea acestor opere, cari sunt o podoabă a literaturii românești.

Alcoolismul.

Inceputul mișcării antialcoolice la noi. Vorbele noastre din coloanele ziarului acestuia, — unicul românesc în patria noastră, carele a înțeles pe deplin rostul și greutatea acestei lupte, carea deja a devenit lozinca secolului al XX. — au avut efectul lor. Într'un frumos articol, părintele Iancu Ștefanuțiu, parohul Măndrulo-cului, văzând, că s'a început o luptă pentru salvarea națiunii și a sftiei noastre biserici, a prins în mâna sa arma condeiului. S. Sa arată abuzul făcut de către credincioși prin alcool cu ocaziunea parastaselor și termină cu exclamarea „*Dacă în Rusia cea întunecată s'a aflat un luminat episcop, ce împedecă înaintatul occident?*“

Din parte-mi sunt pe deplin de acord cu cele zise de părintele Ștefanuțiu. Nu sunt însă cu exclamarea dela fine.

Părintele Ștefanuțiu, e încă de părerea obștei Obștea cea mare, așteaptă mântuirea dela conducători dela guvern. Ori cu cine vorbești despre influința acestei otrave a neamului nostru, la început te ia în batjocură, și cu părere de rău trebuie, să constat, că de aceștia se află un frumos număr și în sinul clerului și a învățătorimei noastre! Nu, că el să sară în luptă la glasul trimbiței, ca și un bun soldat al celui pe carele să afirmă al urmă, ci ori te ia în glumă, ori în cazul cel mai bun, cu un zimbet de ironie îți ripostează, când deja s'a urât, a te ascultă: *Uită dlé, eu cred așa cum zici, cred că cauza imoralității poporului nostru e beția în primul rând, am și zis eu cătră poporului mei, dar degeaba! Nimic n'a fi din toată lupta D-Voastră, dacă guvernul nu va închide crășmele, iar în biserică, dacă superioritatea noastră nu va oprî beutura la parastas. Noi nu ne putem aprinde paie în cap!* Adecă, eu recunosc, că moralitatea creștinilor scade în urma alcoolului, și zic odată — de două ori cătră creștini, că nu fac bine ce fac... ei nu mă ascultă... ce se fac... ah! în vine în minte, da... da... P. S. Sa și Ven. Consistor să poruncească și atunci execut eu... grija mea atunci...

Cam așa să cugetă cei mai mulți, dintre cei chemați. (onoare eșecțiunilor.)

Dar, eu nu sunt de părerea aceasta. Nici nu pot fi, căci praxa altor popoară, altcum ne arată. Nu pot fi, căci lupta contra alcoolului, n'au început'o regii și guvernele, ci massa popoarelor, și în fruntea acestor popoară au stat preoții. Nu la poruncă, ci la propriul lor îndemn. Țarul Nicolae al Rusiei, când finlandezii au enunțat opreliștea vinderii alcoolului, nimicește — în luna trecută — hotărârea lor, poruncește deschiderea crășmelor! Poporul vrea, țarul ba! Legile le făurește poporul după trebuințele sale, și nu așteaptă, porunci și ucazuri.

Eu doresc o muncă intențivă, nu de o zi — două, o muncă de zeci de ani, de mai multe generații, căci trebuie ținut cont, că ce au stricat în privința aceasta strămoșii noștri, nu vom putea repară noi în câteva momente. De bună voie, ne-am înjugat cu alcoolul pe neobservate, momiți fiind de alții, fără suflet pentru neamul nostru. Acum tot de bună voie noi prin noi să rupem cătușele!

Să fim siguri, că văzând autoritățile noastre munca și lupta noastră desperată contra diavolului *lichid*, precum a făcut totdeauna, așa și acum ne va sări întru ajutor. Cu mâinile în buzunar, încă nimic nu s'a câștigat!

Să auzim și alte păreri!

Mamele cu năravul băuturii. Femeia care bea e o ființă decăzută; dar când femeia aceasta e mamă ea e o criminală. Se știe că în Anglia (și în Ungaria) femeile care beau sunt foarte numeroase. Doctorul Sullivan a făcut o anchetă în închisoarea de femei din Liverpool și din cercetările lui a reeșit că obiceiurile antialcoolice ale mamei sunt fatale copilului. Când el n'a murit dela naștere, are mulți sorți să părăsească lumea de convulsii. Doctorul Sullivan a observat că aproape 61 la sută din acești micuți nefericiți erau răpuși de convulsii, fiind și cei mai cu noroc, că ceice trec de un an sunt rachitici, câteodată epileptici și totdeauna în primejdie să fie la rândul-le bețivi de întâia mână, nenorocirea și rușinea societății. O mamă care-și iubește copilul nu se apropie de paharul cu otravă și dă sfaturi în dreapta și în stânga lumii să se ferească de el.

Efectul romului. Daily Chronicle din Londra raportează următoarele; Vaporul Parisiană venit din Honduras-ul britic aduce vestea despre masacrarea matrozilor de pe corabia *Catunbla* din Honduras. Corabia aceasta a prins o altă corabie încărcată cu rom de contrabandă și o parte a romului l-au împărțit ca premiu matrozilor. Matrozii s'au îmbătat, iar cei prinși — folosindu-se de ocazii binevenită au atacat matrozii acum neputincioși, i-au omorât și aruncat în mare. Corabia au scufundat-o în mare. Matrozii erau optsprezece la număr.

Numele alcoolului. — se zice a i-l fi dat alchimistul, care a descoperit alcoolul — dela cuvântul arab *al* și *kehal* = ceea ce e nobil, fin. Alții i-l deduc dela arabicul: *al-ghol* = spirit rău. Ni se pare, că aceasta din urmă corăspunde adevărului.

Sfânta Scriptură și alcoolul. Beția înmulțește mânia celui fără de minte spre împiedecare și împuținează virtutea și agonisește rane. (Sirah 31. 35.)

Vai celor ce se scoală de dimineată și umblă după beutură bețivă, așteptând până seara, că vinul îi va arde pe ei, că cu cetera și alaute și cu timpune și cu fluere beau vinul, iar spre lucrurile Domnului nu caută și lucrurile mânilor lui nu le socotesc. Pentru aceea s'a luat în robie norodul meu. (Isaia 5, 12-14.)

Nu vă îmbătați de vin, întru care este desfrânarea. (Efes. 5. 18.)

Omul cui îi este drag în oaspețe, în lipsă va fi. (Pild. 21 17.)

Amărăciune sufletului este vinul... sfezi și căderi face (Sirah 31. 34.) (N. M.)

Contribuiri p. fondul cultural al diecezei Aradului.

Georgiu Botta, preot, Dorgoș	20.—
Georgiu Ignescu, econom, Dorgoș	50.—
Petru Popescu, " "	10.—
Vasilie Bernean, " "	15.—
Comuna bisericească Lalașint,	3.—
Ioan Hadan, preot, " "	1.—
Ștefan Mihailovici, inv. "	5.—
Florian Rocsin, preot, Lipova,	25.—
Sabin Mihut, inv. Selciva,	10.—
Terențiu Petrovici, preot, TELA,	10.—
Vasilie Dehelean, preot, Ususău,	10.—
Gheorghe Iancu, econom, Ususău,	—20
Avram Blidari, " "	—20
Ioan Ionășescu, " "	—20
Iosif Avramescu, " "	—20
Gheorghe Bolancescu, econ. "	—20
Ioan Marculescu, econom, "	—10

Iosif Dubestean, econom, Ususău	—40
Teodor Matei, " "	—40
Gheorghe Peica, " "	—30
Gligor Dragonirecu, econom, Ususău,	—20
Teodor Vacarescu, " "	—20
Vasilie Micurescu, " "	—20
Alecsa Rainescu, " "	—20
Vasilie Mirescu, " "	—10
Pavel Todorescu, " "	—20
Pavel Conopan, " "	—20
Gheorghe Blidari, " "	—10
Alecsa Iovescu, " "	—10
Vasilie Iovescu, " "	—20
Solomon Lazar, " "	—20
Comuna bisericească, Ususău,	12·50
Nicolae Crișmariu, preot, Bărăteaz,	25.—
Trăilă Pigli, învățator, " "	1.—
Gheorghe Bașanianțu, jude, Bărăteaz,	1.—
Ioan Bașanianțu, econom, " "	1.—
Constantin Bașanianțu, econom, " "	1.—
Zamfir Jucu, econom, Bărăteaz,	—40
Iova Putiu, " "	—20
Ilie Birău, " "	1.—
Ioan Crainic, învățator, Târnova,	10.—
Iosif Beleş, comersant, " "	10.—
Gheorghe Beldea, econom, Bărăteaz	—40
Luca Marcu " "	1.—
Teodor Ioaneș, preot, "Bencecul"-rom,	50.—
Petru Ugliș, inv. Bodragul-vechiu	100.—
Nicolae Micluția, preot, Cernețaz	50.—
Alexandru Crăciunescu, preot, Chinez	50.—
Aurel Stoisciei, proprietar, Chișoda	10.—
Pavel Opreane, inv. " "	10.—
Trifu Pelcu, preot, Ghiroc	5.—
Atanasie Baicu, inv. " "	5.—
Ștefan Muntean, notar, Izvin	2.—
Simeon Ștefan Pop, proet gr. cat. Izvin	1.—
Constantin Urusulescu, neguțator, " "	—60
Ana Cotta, inv. " "	3·40
Elevele școlii confesionale ort. " "	3.—
Ioan Mateica, inv. pens., " "	10.—

CRONICA.

Globul lui Gönczy oprit. Înaltul ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică, prin actul său No. 129202/909, din 12 ianuarie a. c. a oprit de a să mai folosi prin școli „globul” pământesc lucrat de „Gönczy Pál” și edat de firma „Felh I. és fiai”.

10 milioane din averile bisericești. Ruptura produsă între biserică și stat de cătră guvernele anticlericale în Franța își aduce roadele. Cu miliardele mânăstirilor și congregațiilor catolice în loc să se înființeze fonduri de penziune pentru lucrători și alte instituțiuni de binefacere pentru straturile desmoștenitorilor, se îngrașă — după cum, ne anunță telegramele din Paris — administratorii acestor averi. În scurt timp dispărură o sumă nu mai mică decât de 14 milioane franci.

Președintele camerei administrative ranceze Henri Duez se retrase anul trecut pe neașteptate dela oficiul său de lichidator a averilor secularizate. Iar acum după o cercetare mai scrupuloasă a socotelilor — ni se prezintă o lipsă de 10 milioane franci. Duez e deținut. Iată cine se bucură de secularizarea averilor bisericești. —

Economie.

Stărpirea insectelor stricătioase.

Pe temeiul art. de lege XII. din 1894 despre poliția de câmp se orânduiește, că toți proprietarii de pământ și arândașii sunt îndatorați :

1. Ca înainte de a da pomii în muguri, dar cel mai târziu până la sfârșitul lunii martie, să curețe grădinele, viile, măierștile și pometurile de omidele stricătioase, să nimiciască cuiburile de omide, ouăle fluturilor arzându-le. Tot astfel au să urmeze și față de gândacii de maiu, când aceștia se ivesc în număr mare ;

1. să examineze cu băgare de seamă merii și altoii de meri aflători în grădini, în vii, pe câmp sau în fânațe, și când vor vedea pete albe lănoase fie pe trunchiul, fie pe crengile pomului ca semn, că pe pom să află păduchile de sânge, să facă fără zăbăvă arătare la primărie, respective la reprezentantul poliției de câmp, care e îndatorat să ia măsuri de estirpare ;

3. să nimiciască cuiburile de vespi de pe teritorul proprietății sale ;

4. să facă îndată arătare, dacă pe teritorul comunei s'au ivit muștele columbace ; vermele tare (drót féreg), lăcustele de Marokko, sau italiene ; gărgărițele ; musca de Hessa cu picioare vârgate ; gănacul ghebos (Fruchtkäfer) ; țigărarul (Traubenwickler) ; omida de pământ și apionul de trifoiu.

5. Îndrumarea despre cum să porceadă la nimicirea acestor insecte se capătă în mod gratuit dela primărie.

6. Ducerea la îndeplinire a acestor orădueli este cu rigoare controlată, și cei cari nu se vor supune lor vor fi constrânși (siliți) să plătească din al lor cheltuelile cu nimicirea ce se va face de autoritatea respectivă, și afară de aceea vor mai avea în înțelesul §-ului 95 al legii să plătească și o pedeapsă de 100 cor. și eventual vor fi osândiți și la închisoare.

Sibiu, 27 feb. 1910.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.

Pant. Lucuța,
prezid.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Poșta Redacției.

Există o ordonanță ministerială, care obligă pe proprietarii de averi, cari nu locuiesc în comună, la egală contribuție de cult ca proprietarii cari locuiesc în comună. Altfel cereți în privința aceasta deslușiri dela Consistor.

Concurse.

Pe baza rezoluțiunii Venerabilului Conzistor dto 11/24 februarie 1910 Nrul 755/910 prin aceasta se descrie concurs pentru îndeplinirea parohiei din *Becicherecul-mic* (pprezbiteratul Timișorii), declarată vacantă prin concluzul Ven. Conzistor dto 14/27 ianuarie 1910 Nru 196/910, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Beneficiul se compune : a) din folosirea casei parohiale cu intravilanul de 400⁰⁰ ; b) folosirea sesiunii parohiale și a grădinei estravilane de 500⁰⁰ în care se poată planta și viii ; c) birul legal ; d) stolele legale și e) întregirea dotației preoțești dela stat. Dările publice după beneficiul întreg are să le suporte alesul. Pentru catehizare la școala confesională alesul nu primește nici o remunerație. Parohia e clasificată de

Redactor responsabil : **Roman R. Ciorogariu.**

clasa a doua. Recursele ajustate cu documentele prescise conform §-17 alinia a doua a Regulam, pentru parohii a se trimite la Prea On. oficiu pprezbiteral în Timișoara. Recurenții vor avea să se prezente în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică d'acolo spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Becicherecul-mic la 6/19 februarie 1910.

Comitetul parohial

Cu consenzul : *Dr. Tr. Putici,* pprezb.

—□—

2—3

Pe baza rezoluțiunii Ven. Conz. diecezan cu Nrul 7820 din 1909, resp. 289/1910 pentru îndeplinirea parohiei a II-a din *Galșa*, devenită vacantă în urma decedării parohului N. Drăganca, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în org. of. „Bis. și Școala“.

Emolumentele, împreunate cu aceasta parohie, sunt : 1. Una sesiune pământ cu dreptul de pășune ; 2. Birul preoțesc și anume : dela cei cu pământ și casă una măsură de grâu, dela cei fără pământ $\frac{1}{2}$ — jumătate — măsură de grâu ; 3. Ștolele legale.

Fiind parohia clasificată de clase I, dela reflectanți se recere ecalificațiunea prevăzută în alinia I-a din §-17 a Reg. pentru parohii. Alesul va suportă toate contribuțiile, ce cad după beneficiu, va catehiză la școalele noastre confesionale și eventual la ceea de stat, fără a țineă cont la vre-o remunerațiune dela comuna bis... Jumătate din întreg venitul parohial până la 31 august 13 sept. 1910 compete vād. preotese.

Recursele ajustate cu documentele prescise și adresate com. parohiale din *Galșa*, sunt a se subșterne la P. O. of. protopopesc dela *Șiria* (Világos), iar recurenții se vor prezenta — pe lângă stricta observare a § 20 din Reg. — în cutare duminică ori sârbătoare în sfta bis. din *Galșa*, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Dat din ședința estraordinară a comitetului parohial rom. gr. or. din *Galșa*, la 10/23 ianuarie 1910.

Tr. Terebenț,
preș. com. par.

Iuliu Groșorean,
not. com. par.

În conțelegere cu ; *Mihail Lucuța,* protoprzbiter.

—□—

2—3

Licitațiune minuendă.

Conform decisului comitetului parohial gr. ort. român din *Ramna*, Nr. 35/1910, se publică licitațiunea minuendă pentru zidirea a bisericei nouă din *Ramna* protopopiatul *Buteni*, cu termen de licitațiune se defige pe 7/20 Martie a. c. $\frac{1}{2}$ 12 a. m. în localitatea școlei.

Prețul de exlamare 8000 coroane.

Doritorii de a licita, au să depună în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile vadiu de 10% după prețul de exlamare.

Comuna bisericăască i-și rezervă dreptul de a primi pe acel reflectant întreprinzător în care va avea mai multă încredere.

Întreprinzătorii cari să vor prezenta la fața locului nu-și pot forma drept pentru spesele lor avute cu călătoria și perzentarea.

Preliminarul de spese, precum și condițiile de licitațiune să pot vedea la oficiul parohial din loc.

Ramna, din ședința comitetului parohial gr. ort. român ținută la 14/27 februarie 1910,

Sinesie Iozsa,
par. preș

Ștefan Musca,
notar.

Tiparul și editura tipografiei diecezane din Arad.